



## NOTAT

# FRI's kommentarer til scenarier for certificeringsordning

Til: Social og Boligstyrelsen

Fra: Foreningen af Rådgivende Ingeniører

FRI takker for muligheden for at bidrage til arbejdet med en fremtidssikret certificeringsordning. FRI har gennem længere tid arbejdet indgående med både udfordringerne og løsningerne i ordningen – på tværs af brand og konstruktion.

### Dette notat indeholder:

1. FRI's generelle bemærkninger og forslag til forbedringer af certificeringssystemet, og
2. en analyse af de opstillede scenarier med fordele, ulemper og anbefalet prioritering.

På baggrund af analysen anbefaler FRI, at **SBST arbejder videre med scenarie 3 og scenarie 1.**

### Generelle kommentarer – centrale for alle fremtidige løsninger

Certificeringsordningen blev indført parallelt med krav om kontrol af udførelse og midt i et byggeboom. Ordningen var ikke fuldt udarbejdet ved implementering og har siden gennemgået en række nødvendige tilretninger. Der er nu markant flere certificerede, men udfordringerne fra de første år præger fortsat debatten. Der mangler stadig certificerede statikere i de høje klasser, mens brandrådgiverområdet er langt bedre dækket.

Selve certificeringsordningen er i dag langt mere velfungerende. Det samme gør sig dog ikke gældende for kontrol af udførelse (DS1140) og dermed skaber støj. De udførende er først for nylig begyndt at anvende systemet konsekvent, og derfor er en række børnesygdomme endnu ikke rettet til.

## **For at sikre en robust og velfungerende ordning fremadrettet bør følgende forhold prioriteres**

### **Risikobaseret anvendelse**

Certificerede rådgivere er højt specialiserede fagligheder. Deres kompetencer bør anvendes, hvor risikoen er størst. Ordningen bør derfor løbende tilpasses, så krav og opgaver følger risikoniveauet.

### **Hurtigere og mere smidige adgangsveje**

Projektbaserede ansøgningskrav skaber unødigt lange ansøgningsforløb. Ventetid på „det rigtige projekt” hæmmer rekruttering og kompetenceopbygning. Systemet bør give kvalificerede ansøgere hurtigere adgang til at fungere.

### **Klarhed i regler og fortolkninger**

Uklare regler giver usikkerhed – og dermed konservative løsninger. SBST er i dag eneste mulighed for bindende afklaring. Det gør ordningen mere rigid end nødvendigt. Løsningselementer til et lette dette ville kunne indeholde: bindende svar (som i SKAT) / flere autoritative fortolkninger, faglige ekspertråd som indstiller fortolkninger til SBST samt offentliggørelse af alle svar.

### **Bedre rammer for reoveringer**

Manglende dokumentation i eksisterende byggeri gør ændringer ekstremt tunge. Løsninger her vil kunne inkludere modeller med faglige vurderinger.

### **Overvågning bør være risikobaseret**

Og recertificering bør indgå i almindelig overvågning.

### **Fastholdelse af kompetenceniveau**

Personer, der virker inden for ordningen, skal fortsat leve op til høje uddannelses- og erfaringskrav. Kravene bør ikke lempes – og evt bør de formellekrav til BK2 overvejes styrket.

### **Adskillelse af brand og konstruktion**

De to fagligheder er grundlæggende forskellige. Den nuværende tvungne parallelitet skaber unødigt stivhed og bør ophøre.

### **Ansvar, roller og forventninger**

Når certificerede skal sikre overholdelse af krav på samfundets vegne og af hensyn til liv og sikkerhed, vil de naturligt vælge sikre løsninger. Der bør arbejdes med hvordan ordningen arbejder med helhedsbetragtninger ud fra både sikkerhed og ressourcer.

## **Mange af problemerne i certificeringsordningen skal løses i BR**

### **Ryd op i hvilke bygninger, der er omfattet**

Baser reglerne på en mere risikobaseret definition – og klarere definitioner.

### **Reglerne skal være entydige og forståelige**

Så certificerede og projekterende kan agere på sikker viden.

### **Spørgsmål og svar offentliggøres**

Alle spørgsmål/svar om fortolkninger som SBST giver bør offentliggøres (FRI-bidrager gerne).

### **Gør dispensationsmuligheder mulige og tydelige**

### **Basér reglerne i BR på funktionskrav**

Flyt specifikke krav ud af BR (fx frostfri fundering). De specifikke krav kan fremgå af nationale annekser.

## Prioritering set med FRI øjne

Prioritering af scenarierne fra rapporten ”analyse af en revideret certificeringsordning for brand og konstruktioner”

### **FRI anbefaler, at SBST arbejder videre med disse to scenarier:**

Prioritet 1: Scenarie 3 virksomhedsordning Autorisationsordning

*Den langsigtede og strukturelt mest robuste løsning.*

Denne model flytter ansvaret fra enkeltpersoner til virksomheder, hvilket afspejler realiteten i rådgiverbranchen, hvor kvalitet og sikkerhed skabes af tværfaglige teams – ikke af individer. Modellen kræver implementeringstid og visse omkostninger, men giver den stærkeste ramme for kvalitet, ansvar og kapacitetsopbygning.

Prioritet 2: Scenarie 1 Forbedring af nuværende

*Den hurtige og pragmatiske løsning.*

Scenariet kan implementeres hurtigt og løser en række akutte problemer. Ordningen fastholder dog, at ansvaret ligger på enkeltpersoner, selv om virksomhederne reelt ønsker at bære ansvaret.

FRI anbefaler **ikke** scenarie 4, 2 og 5.  
Begrundelserne er skærpet i minitekster herunder.

## Nuværende ordning

### **Fokus:**

- Individuel certificering med projekt og uddannelse/erfaring som grundlag for virke.

### **Fordele:**

- Kendt ordning

### **Ulemper:**

- Mangel på certificerede især statikere i de høje klasser. Hvilket gør at markedsmekanismen ikke fungerer hensigtsmæssigt. Flere certificerede vil bidrage til at løse problemet.
- Lang certificeringsproces og det er svært/tidskrævende at opnå det rigtige projekt. Et par aktuelle eksempler på certificerede der har uddannelse og erfaring – men mangler ”det rigtige projekt” - En bygherre vælger efter 1½ års projektering, at spare en etage på byggeriet, så det ikke længere er højt nok til at ansøge. 1½-2 år af vedkommendes karriere er derved spildt, på grund af at vi valgte det forkerte projekt (!). En anden sag hvor man ønsker

at søge om KK3 finder man ud af projektet er pælefunderet, så ansøger kan ikke dokumentere, at man kan beregne et fundament, og en tredje sag hvor en kommune udskyder udførelsen af en skole i et år, hvorfor ansøger må vente et år.

- Omfattende overvågning og omfattende recertificering er dyrt og besværligt
- Personligt pres på certificerede
- Certificerede statikere **må ikke bidrage fagligt løbende**, selv hvor deres viden ville styrke løsninger.
- Virksomhederne ønsker at **bære det fulde ansvar**, da de også leverer og kvalitetssikrer ydelsen.

#### **Implementering:**

- Ingen

### **Scenarie 1 – Mindre justering af den nuværende certificeringsordning**

**Fokus:** Individuel certificering med kursus og eksamen som forbedring.

Scenariet kan implementeres hurtigt og løser en række akutte problemer. Ordningen fastholder dog, at ansvaret ligger på enkeltpersoner, selv om virksomhederne reelt ønsker at bære ansvaret.

#### **Fordele:**

- Klar struktur og velkendt proces, der ikke kræver stor implementering
- Hurtigere, billigere og mere forudsigelig adgang (kursus + eksamen reducerer projektflaskehalse).

#### **Ulemper:**

- Certificerede har i dag begrænset mulighed for projektspecifik sparring
- (generelt) – det vil kunne ændres.
- Uklare regler har skabt en bekymring hos de certificerede og i branchen. Dette fører i nogle tilfælde fører til konservative vurderinger – det vil kunne forbedres
- Presset på den enkelte person fastholdes

#### **Implementering:**

Mindre justeringer i forhold til markedet, men generelt en let implementering og god effekt.

#### **FRI forslag:**

- En mulighed for at blive certificeret baseret på **eksisterende uddannelse (3-5 år) og erfaring samt kursus/eksamen** vil løse mange problemer
- Afskaffelse af recertificering + indførsel af **risikobaseret overvågning**.

- Tillad løbende **sparring** mellem certificeret og projekterende.
- Indfør mulighed for **sluterkklæringer med forbehold**, når forholdet ikke påvirker sikkerheden.
- Reducér uafhængighedskravet, så de certificerede **kan bidrage løbende og fagligt**, uden at kompromittere integriteten.

## Scenarie 2 – ISO 17021 og ISO9001

**Fokus:** Virksomhedscertificering med ISO-standarder.

FRI ser denne model som **omkostningstung, regeltung og uden garanti for faglig kvalitet (sikkerhed)**.

### Fordele:

- Mindre pres på enkeltpersoner, da virksomheden er ansvarlig
- Virksomheder kan lede og fordele arbejdet
- Virksomhed står for audit, så den enkelte person kan fokusere på projekterne
- Recertificering forsvinder

### Ulemper:

- ISO fokuserer på proceskvalitet - ikke faglighed
- ISO er omkostningstungt - især for små virksomheder
- Fravær af krav til uddannelse og erfaring **svækker sikkerhedsniveauet**.
- Risiko for at erstatte én flaskehals med en anden.
- Kontrol udføres af ISO-organer, der **ikke har byggefaglig ekspertise** – kræver kompenserende kvalitetshåndbog

### Implementering:

Stor ændring, kræver tid. Risiko for konkurrenceforvridning.

### FRI forslag:

- FRI anbefaler **ikke** scenariet.  
Hvis det mod forventning vælges, bør det **kombineres med klare personkrav** og en stærk faglig auditspecifik håndbog.
- Man skal være meget påpasselig i forhold til at sikre at hensynet bag ordningen (=sikkerhed) rent faktisk løftes (hvem kontrollerer at BR's sikkerhedskrav overholdes). Fx vil det være nødvendigt at auditering også forholder sig den tekniske løsning.

### Scenarie 3 – Autorisationsordning for virksomheder

**Fokus:** Virksomheder autoriseres direkte af SBST baseret på medarbejdernes faglige kompetence.

*FRI's topprioritet*

#### **Fordele:**

- Kombinerer det bedste fra person- og virksomhedsmodellerne.
- Færre flaskehalse end i den nuværende ordning (da projektkrav fjernes).
- Mere fleksibilitet og bedre intern arbejdsfordeling.
- Mindre pres på enkeltpersoner – virksomheden bærer ansvaret.
- Recertificering forsvinder.

#### **Ulemper:**

- Kræver klar model for personvurdering.
- Implementering er mere kompleks end scenarie 1.
- Kan være en udfordring for helt små virksomheder.

#### **FRI forslag:**

- Tag afsæt i energimærkningsordningen, hvor branchen har gode erfaringer.
- Lav en glidende overgang for nuværende certificerede.
- Fasthold uvildig vurdering af personlige kompetencer.
- Erstat projektkrav med **kursus + eksamen**.
- Udarbejd SBST-kvalitetshåndbog, så krav og praksis bliver ensartet.
- Undgå flaskehalse ved at trække på eksisterende certificeringsorganer.

### Scenarie 4 – Statsautoriseret rådgiver

#### **Fokus:**

- Statsautorisation af enkeltpersoner hvor SBST udsteder og overvåger autoriserede personer

FRI's kommentar: Scenariet belaster SBST markant og fastholder alle ulemper ved individuel ordning.

#### **Fordele:**

- Hurtig konvertering fra nuværende certificering, hvis klasseinddeling bevares.
- Mulighed for tættere dialog med SBST.

### **Ulemper:**

- SBST vurderes som det ser ud nu at have svært ved at løfte opgaven.
- Kræver et professionelt kontrolorgan.
- Presset på enkeltpersoner bevares
- ”Ulemper gentages” fx har virksomhederne har dårligere mulighed for tilrettelæggelse af arbejdet
- Ud fra materialet lægges op til at der kun en enkelt klasse på konstruktion og en på brand. Betyder det, at man ikke længere vil kræve autorisation på KK2 sager? Eller vil man tillade, at alle med statsautorisation kan løse alle opgaver?

### **Implementering:**

Kræver etablering af professionelt organ til audit og vedligeholdelse. Det kræver en organisation der er gearet til at håndtere en arbejds mængde svarende til nuværende certificeringsordninger.

### **FRI forslag:**

- Scenariet indebærer reelt en ny implementeringsperiode uden at løse kerneudfordringerne.
- Uden klare faglige niveauer risikeres kraftige flaskehalse eller fald i sikkerhed.

## **Scenarie 5 – Central fælleskommunal godkendelsesordning**

### **Fokus:**

- Kontrol flyttes fra private rådgivere til et centralt fælleskommunalt organ og overvågning tages ud af ordningen.

FRI mener: Ordningen vurderes **ikke realistisk** og vil skabe betydelige problemer.

### **Fordele:**

- Ensartet niveau på tværs af landet/projekter (hvis det er relevant)

### **Ulemper:**

- Ekstra kontrol uden ansvar = falsk tryghed.
- Meget usmidig proces med høj sagsbehandlingstid og manglende dialog.
- Svært at rekruttere de nødvendige faglige profiler.
- Risiko for ”skrankepaveri” uden reelle forbedringer.
- Vanskeligt at holde trit med teknologisk og faglig udvikling.
- Stor risiko for massive flaskehalse og forsinkelser.

### **Implementering:**

- Meget langsom og tung fordi det anslås at ordningen ikke kan tiltrække de rette personer indenfor en overskuelig årrække.

### **FRI forslag:**

- FRI ser ikke denne ordning vil kunne fungere ordentligt i mange år.
- Det vil ikke være muligt at rekruttere de personer, som har den nødvendige faglige og praktiske indsigt. Både på grund af arbejdets karakter og lønniveau.
- FRI ser denne ordning som helt udelukket.